

החזקה או שימוש בסמים לצריכה עצמית

פקודת הסמים המסוכנים אוסרת כל החזקה או שימוש בסמים לצריכה עצמית ושלא לצריכה עצמית. עם זאת, המדיניות החדשה נגד משתמשי סמי הקנאביס (מריחואנה וחשיש) ממקדת את המאמצים בהסברה וחינוך תוך שימוש בהליכים פליליים רק כמוצא אחרון. בהתאם למדיניות זו, אדם שיימצא מחזיק בקנאביס במרחב הציבורי בפעם הראשונה צפוי לקנס בלבד ללא רישום פלילי. מהפעם הרביעית ומעלה הוא צפוי לכתב אישום והעמדה לדין בעבירה שדינה עד 3 שנות מאסר. עו"ד אסף דוק מסביר אודות יסודות עבירת החזקה או שימוש בסמים לצריכה עצמית ומרכיביה, העונשים הקבועים בצידה והתייחסות בתי המשפט אליה.

הגדרת סמים מסוכנים בישראל

סמים מסוכנים מוגדרים כחומרים או מוצרים בעלי רכיב כימי המשפיע על מערכת העצבים של גוף האדם, גורם לשיבוש בתפיסת המציאות וההכרה העצמית, ועלול לגרום לנזקים נפשיים והתנהגותיים קבועים. כמו כן, מרבית הסמים המסוכנים גורמים להתמכרות נפשית ופיסית ותלות יומיומית. על פי פקודת הסמים המסוכנים סמים אלו כוללים בין היתר מריחואנה, חשיש, קוקאין, אקסטזי, הרואין, קראק וקודאין, אותם אסור לצרוך, לגדל, לייצר, לשווק, לפרסם או למכור, מלבד בעלי אישור מוכר לגידול ושימוש בגראס לצרכים רפואיים.

החזקת וצריכת סמים לשימוש עצמי

כאמור, החוק בישראל יוצר הבחנה בין שימוש והחזקת סמים לצריכה עצמית, לבין פעולות שאינן מיועדות לצריכה עצמית, וזאת בהתאם לכמות החומר שנמצא ברשות הנאשם. ההבדל בא לידי ביטוי בעיקר בחומרת הענישה על העבירה, אשר במקרה של שימוש עצמי מגיעה עד לשלוש שנות מאסר, ואילו התנהלות שאינה עומדת בהגדרה זו, כגון: סחר בסמים, או אפילו החזקה של סם לצריכה עצמית אך מעבר לכמות המנויה בחוק - עלולים להוביל אף לעשרים שנות מאסר. כך לדוגמא, גם אדם אשר החזיק בביתו קנאביס במשקל של למעלה מ-15 גרם עלול למצוא עצמו מואשם בעבירת החזקת סם שלא לצריכה עצמית שהינה עבירת סחר לכל דבר ועניין בעיני המחוקק. יש לציין כי כל כמות סם שתימצא ברשות נאשם נחשבת לעבירה, אפילו אם מדובר בפירור, אך חשוב לדעת כי אדם שהחזיק ברשותו כמות לשימוש עצמי הגדולה מזו המוכרת בחוק, עדיין עשוי להיכלל בהגדרת הצריכה העצמית באמצעות ייצוג משפטי הולם.

החזקה ושימוש בסמים לצריכה עצמית - כמויות

סם ייחשב כנועד לשימוש עצמי, כך לפי הפקודה, אם אינו עולה על הכמות המצוינת בטבלה שלהלן:

סוג הסם	הכמות
קנבוס (מריחואנה, גראס)	15 גרם
שרף של קנבוס (חשיש)	15 גרם
אופיום	2 גרם
לס"ד	3 יחידות
קוקאין	0.3 גרם
הרואין	0.3 גרם

מתדון	0.15 גרם נטו
מורפין	0.3 גרם
משרת אופיום	0.3 גרם תכולת מורפין נטו
פתידין	1 גרם נטו
מתאפטאמין	0.2 גרם נטו

“גרם נטו” - משמעותו משקל הסם המסוכן נטו מתוך כלל משקל התכשיר, התרכובת, התערובת או התמיסה. “יחידה” - משמעותה טבלייה, כמוסה, אמפולה, בקבוק או אריזה יחידתית כלשהי.

נתפסתי עם סמים - מה עושים?

אנשים נורמטיביים רבים ללא עבר פלילי מוצאים את עצמם בפני פתיחת תיק פלילי והליך משפטי בגין החזקת ושימוש עצמי בסמים, ואינם מכירים את הצעדים הפתוחים בפניהם ואת השלכותיהם. לכן, חשוב כבר בתחילת ההליך לקבל סיוע משפטי הולם מצד עורך דין פלילים מנוסה, האמון על תחום זה. כפי שראינו, הענישה המרבית על עבירה זו מגיעה עד ל- 3 שנות מאסר, עונש כבד לכל הדעות. לכך מצטרפת החוויה הבלתי נעימה, לשון המעטה, בתחנת המשטרה, כאשר החוקרים עשויים להפעיל טכניקות שונות בעיקר על מנת להגיע למקור הסם ולעבריינים כבדים.

מצד שני, במרבית המקרים של שימוש עצמי, ובעיקר בסמים המוגדרים כקלים, ייסגר התיק עוד במשטרת ישראל תחת העילה של “היעדר עניין לציבור”, בהמשך להנחיית היועץ המשפטי לממשלה בנושא. לכן, הדבר החשוב ביותר שיש לעשות לפני תחילת החקירה הוא לנצל את הזכות להיוועץ בעורך דין. שימו לב שההיוועצות הינה זכות חוקית שאינה מעידה בשום אופן על אשמתכם, או שיש לכם מה להסתיר. נהפוך הוא, מדובר בהתנהגות שקולה שתעזור לכם לעבור את החקירה מבלי ליצור לעצמכם סיבוכים מיותרים.

מדיניות חדשה באכיפת שימוש עצמי בסם הקנאביס - קנס מנהלי במקום רישום פלילי

המשרד לביטחון פנים מאמץ מדיניות חדשה בכל הקשור לשימוש בקנאביס, לפיה האכיפה נגד המשתמשים בסם תעבור למתן קנסות מנהליים וייעשה שימוש בהפללה רק כמוצא אחרון.

בהתאם למתווה החדש, אדם שיימצא מחזיק בסם קנאביס במשקל של עד 15 גרם לא יטופל כלל בפן הפלילי אלא יושת עליו קנס או שעניינו יועבר למסלול סגירת תיק בהסדר מותנה.

סיכום המדיניות החדשה כלפי בגירים שייתפסו משתמשים בקנאביס:

בגיר אשר ייתפס מחזיק בקנאביס בפעם הראשונה יושת עליו קנס מנהלי ואם ייתפס בפעם השנייה - יושת עליו קנס כפול.

בגיר אשר ייתפס מחזיק בקנאביס בפעם השלישית - הטיפול בעניינו יועבר למסלול של סגירת התיק בהסדר מותנה, מבלי שיוגש נגדו כתב אישום, וזאת בתמורה להודייתו ולעמידתו בפיקוח שירות המבחן ו/או להימנע מביצוע עבירה בעתיד. כמו כן, במקביל תישקל אפשרות שלילת רישיון הנהיגה או שלילת רישיון הנשק שלו.

בגיר אשר ייתפס מחזיק בקנאביס בפעם הרביעית ומעלה - יפתח לו תיק פלילי ותישקל האפשרות להגיש נגדו כתב אישום ולהעמידו לדין פלילי רגיל.

כמו כן, המשטרה צפויה להצטייד במכשור טכנולוגי לשם עריכת בדיקת רוק חדשה לגילוי נהיגה תחת השפעת סמים מצד נהגים.

סיכום המדיניות החדשה כלפי קטינים שייתפסו משתמשים בקנאביס:

בכל הנוגע לקטינים תתקיים מדיניות במסגרתה לא יישונו עליהם קנסות מנהליים.

קטין אשר ייתפס מחזיק בקנאביס בפעם הראשונה - הטיפול בעניינו יועבר למסלול של טיפול מותנה ללא קנס או רישום פלילי.

קטין אשר ייתפס מחזיק בקנאביס בפעם השנייה - הטיפול בעניינו יועבר למסלול של סגירת תיק בהסדר מותנה.

קטין אשר ייתפס מחזיק בקנאביס בפעם השלישית ומעלה - ייפתח לו תיק פלילי ותישקל האפשרות להגיש נגדו כתב אישום ולהעמידו לדין פלילי רגיל.

מתן דו"ח קנאבוס על החזקה או שימוש בסמים קלים

עם קבלת דרישת התשלום, על הנקנס לשלם את הקנס בתוך 60 יום מקבלת ההודעה, אלא אם כן ביקש להישפט על העבירה. בפני מי שנתפס מחזיק קנאביס ונדרש לשלם קנס עומדות מספר אפשרויות:

□ **תשלום הקנס בתקווה כי לא ייתפס מחזיק קנאביס שוב במהלך חמש השנים הבאות** - מצד אחד זהו הפיתרון הפשוט ביותר. מצד שני, בנוסף להוצאה הכספית, תשלום הקנס נתפס כהודעה באשמה.

□ **הגשת בקשה לביטול הקנס** - ניתן להגיש בקשה לביטול הקנס בתוך 30 יום מקבלת הדרישה לתשלום, בטענה שנסיבות עניינו של הנקנס אינן מצדיקות את העמדתו לדין, ואת הטלת הקנס. הגשת בקשה לביטול הקנס אינה דוחה את מועד התשלום. במידה ותינתן החלטה לבטל את הקנס יוחזר הסכום לנקנס. אם נדחתה בקשתו של הנקנס לביטול הקנס, יוכל להגיש בקשה להישפט בתוך 14 יום מקבלת החלטת התובע, או עד תום המועד להגשת בקשה להישפט, על פי המועד המאוחר מבין השניים.

□ **הגשת בקשה להישפט** - אם נקנס בחר להגיש בקשה להישפט, עליו לעשות זאת במהלך 30 יום מקבלת דרישת התשלום. עם הגשת בקשה להישפט רשאית המשטרה לפתוח בחקירה בעניינו של הנקנס, ובמידה וימצאו ראיות מתאימות, רשאית המשטרה להעמידו לדין. אם התקבלו טענותיו של הנקנס והוא כבר שילם את הקנס, יוחזר לו הסכום, ותיקו ייסגר מחוסר אשמה. אם לאור ממצאי החקירה יסבור התובע שנסיבות המקרה אינן מצדיקות הטלת קנס, ביכולתו לבטל את הקנס ולסגור את התיק ללא משפט. במידה ומתקיים משפט וטענותיו של הנקנס אינן מתקבלות, בית המשפט רשאי להטיל עליו קנס ששיעורו לפחות פי 3 מגובה הקנס המקורי.

במאמר הבא תוכלו לקרוא יותר על האפשרויות השונות העומדות בפני אדם המבקש לבטל את דו"ח הקנאבוס שהושת עליו.

מספר עצות בסיסיות להתנהלות בחקירה

כאשר תיכנסו לחקירה ישאל החוקר מספר שאלות הנוגעות לאופן השגת הסם והשימוש בו. אם נתפסתם עם הסם כאשר אתם נוהגים ברכב ייתכן מאוד שתידרשו גם לבדיקות שתן ואחרות. מלבד היוועצות בעורך דין, העצה החשובה ביותר היא לנסות לשמור על קור רוח, מבלי לתת ללחץ להשתלט עליכם. זכרו שלדברים שתאמרו עשויה להיות השפעה גדולה על המשך הטיפול בתיק, והימנעו מלמסור פרטים שלא לעניין. לדוגמא, אדם שנתפס עם כמות לצריכה עצמית בפעם הראשונה ומתחיל לספר על מסרונים ששלח לחברים שרצו "להסתדר", או שביצע עבורם שיחות טלפון, עשוי למצוא את עצמו בפני אישום חמור בהרבה של תיווך בסמים. גם

הפניית החוקרים לגידולים פרטיים של עצמכם או של חברים עלולה לעלות ביוקר. מצד שני, גם שמירה על זכות השתיקה אינה מועילה בהכרח למצבכם, ויש לממשה רק אם זוהי האפשרות הטובה ביותר להימנעות מהשלכות חמורות. מעבר לכך, זכרו שאיש בתחנה אינו חבר שלכם ושכל פגישה אקראית עם שוטר מחוץ לחדר החקירות עשויה בהחלט להיות מתוכננת.

כתב אישום על החזקת סם לצריכה עצמית ושיקולי בית המשפט

כאמור, במידה שזו עבירה ראשונה ובסמים קלים, סביר להניח שהתיק ייסגר מחוסר עניין לציבור וזאת על פי הנחיות היועץ המשפטי לממשלה בנושא. ואולם, במידה ומדובר בחקירה שנייה שלכם בנושא או שנסיבות העבירה אינן פשוטות - התביעה המשטרתית צפויה להחליט על הגשת כתב אישום נגדכם ועל כן חשוב מאוד להיערך בהתאם. יודגש, כי בעבירות סמים מעין אלה בית המשפט בוחן כל מקרה לגופו, ומתחשב בין היתר בסוג הסם בו נעשה השימוש, בנסיבות האישיות של הנאשם, במספר הפעמים בהם נתפס בעבר, וכן בקיומו של עבר פלילי אחר. כלומר, למרות שפקודת הסמים המסוכנים אינה מבדילה בין סוגי סמים וכמויות שונות של צריכה עצמית, בית המשפט אכן מבצע הבדלות אלו. יתר על כן, במהלך המשפט תינתן לכם ההזדמנות (באמצעות עורך דינכם) להציג טיעונים רבים לקולא. לדוגמה, תוכלו להראות שאתם מקיימים אורח חיים נורמטיבי, שישנן נסיבות רפואיות מיוחדות, שיש מי שתלוי בכם כמפרנסים, שאתם תורמים לקהילה וכן הלאה. בנוסף, גם קבלת אחריות על המעשה והבעת חרטה עשויה בהחלט לסייע לכם, ולאור נתונים אלו ישנו סיכוי טוב שלא תיגזר עליכם כל תקופת מאסר בפועל.

זיכוי מעבירות אחזקה ושימוש לצריכה עצמית

לא פעם מזכים בתי המשפט נאשמים בעבירות אלו, והדבר תלוי בעיקר במיומנות וביסודיות של עורך הדין. מדובר בעיקר במקרים שבהם נפל פגם בהתנהלות המשטרה, כגון חיפוש בלתי חוקי על גופכם, במכונית או בבית, טיפול לקוי בראיות, בדיקות מעבדה שלא נשמרו בהתאם לנהלים, וכדומה. במקרים אלו ניתן בהחלט להביא לפסילת הראיות מכל וכל, ומכאן גם לזיכוי בבית המשפט ולסגירת התיק שנפתח נגדכם.

זומנת לחקירה במשטרה או הוגש נגדך כתב אישום בגין החזקת סם לצריכה עצמית?

אתה זקוק לעורך דין מנוסה שייסע לך בניהול ההליך הפלילי נגדך, בין אם זה בחקירה הראשונית ובין אם זה בכותלי בית המשפט, שכן המדובר בעבירה פלילית שתוצאתה יכולה להיות חמורה מאוד עבורך הכוללת כאפשרות סבירה לחלוטין גם הותרת רישום פלילי ובמקרים מסוימים אף שהייה מאחורי סורג ובריח. משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לנאשמים המואשמים בעבירות סמים בכלל ובעבירת החזקה או שימוש בסמים לצריכה עצמית בפרט, מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה וזומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין החזקת סמים פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.